Suvestinė redakcija nuo 2000-07-26 iki 2001-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1997, Nr. 108-2728, i. k. 0971010ISTAVIII-500

LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVŪNŲ GLOBOS, LAIKYMO IR NAUDOJIMO Į S T A T Y M A S

1997 m. lapkričio 6 d. Nr. VIII-500
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymas nustato fizinių ir juridinių asmenų elgesio su naminiais, ūkinės paskirties, dekoratyviniais, laboratoriniais, nelaisvėje laikomais ir laukiniais gyvūnais bendruosius principus, kad gyvūnai būtų apsaugoti nuo kančių, žiauraus elgesio ir kitų neigiamų poveikių.

2. Sausumoje, vandenyje, ore ir dirvoje laisvai gyvenančių laukinių gyvūnų apsaugą ir naudojimą reguliuoja Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas.

3. Tais atvejais, kai Seimo ratifikuotos tarptautinės sutartys nustato kitas gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo sąlygas, yra taikomos tarptautinių sutarčių sąlygos, jeigu jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Gyvūnai –** visų rūšių laukiniai gyvūnai, taip pat gyvūnai, kurių auginimu ir laikymu rūpinasi žmogus.

2. **Laukiniai gyvūnai –** nuolat laisvėje gyvenantys bestuburiai ir stuburiniai gyvūnai bei jų populiacijos.

3. **Naminiai gyvūnai –** visi istoriškai prijaukinti (domestikuoti) gyvūnai.

4. **Ūkinės paskirties gyvūnai –** visi gyvūnai, laikomi ir veisiami maistui, kailiams, vaistams ir kitai produkcijai gauti, namams saugoti, darbo ir kitiems tikslams.

5. **Dekoratyviniai gyvūnai** – visi prijaukinti (domestikuoti) ar jaukinami laukiniai gyvūnai, laikomi tenkinti žmonių estetinius, auklėjimo ir mokymo poreikius. Šiai kategorijai priskirtini ir laukiniai gyvūnai, laikomi zoologijos soduose, akvariumuose, terariumuose, okeanariumuose ir gamtininkų stotyse.

6. **Laboratoriniai (eksperimentiniai) gyvūnai –** visi gyvūnai, specialiai auginami arba atrinkti laboratoriniams tyrimams ar eksperimentams.

7. **Benamiai gyvūnai –** naminiai ar buvę prijaukinti laukiniai gyvūnai, netekę ryšio su savininkais.

8. **Nelaisvėje gyvenantys laukiniai gyvūnai –** gyvūnai, kuriems sudaromos dirbtinės sąlygos, kad žmogus galėtų tiesiogiai juos veikti. Šiai kategorijai priskiriami zoologijos soduose, akvariumuose, terariumuose, okeanariumuose, namų sąlygomis laikomi arba dėl sužeidimų ar kitų priežasčių susiję su žmogumi gyvūnai.

9. **Pavojingi gyvūnai –** gyvūnai, kurie dėl biologinių savybių nuolat kelia pavojų žmonių ar gyvūnų gyvybei ir sveikatai.

10. **Žmogaus elgesys su gyvūnais –** tiesioginiai ir netiesioginiai žmonių veiksmai, kurie gali būti naudingi, nekenksmingi arba kenksmingi gyvūnui.

11. **Kenksmingas elgesys su gyvūnais –** gyvūno mušimas, tyčinis žalojimas, spardymas, užmušimas kankinant, erzinimas, gąsdinimas ar kitoks streso sukėlimas, vertimas pernelyg ilgai dirbti, pjudymas, peštynių organizavimas, veterinarinės pagalbos susirgusiam ar susižeidusiam gyvūnui nesuteikimas, transportavimas ar laikymas tai rūšiai nepalankiomis sąlygomis, operavimas

nenuskausminus, zoofiliniai ir sadistiniai veiksmai, taip pat gyvūno savininko leidimas atlikti tiesiogiai kenksmingus gyvūnui veiksmus.

12. **Naudingas ir nekenksmingas elgesys su gyvūnais (gyvūnų globa) –** žmogaus veikla, kuri tiesiogiai teigiamai veikia gyvūnų fizinę ir emocinę būseną arba nesukelia jokių neigiamų pasekmių.

13. **Gyvūno laikymas –** žmogaus veikla, nuo kurios priklauso gyvūno egzistavimo zoohigienos sąlygos, komfortas ar diskomfortas.

14. **Gyvūno savininkas** – kiekvienas sukakęs 16 metų fizinis ar juridinis asmuo , kuris nuolat ar laikinai augina gyvūną.

3 straipsnis. Šio įstatymo draudžiami veiksmai

Šis įstatymas draudžia:

1) be pateisinamos priežasties sužeisti, gąsdinti ar numarinti gyvūną;

2) numarinti gyvūną skandinant, smaugiant arba užkasant, naudoti metodus ar vaistus, kurių pasekmės negali būti kontroliuojamos;

3) treniruojantis naudoti gyvūnus kaip taikinius;

4) organizuoti gyvūnų kovas ar kovas su gyvūnais;

5) gyvūną, kurio egzistavimas priklauso nuo žmogaus rūpinimosi, palikti be priežiūros norint juo atsikratyti;

6) naudoti natūralias gyvūnų galimybes stimuliuojančias medžiagas turint tikslą didinti gyvūnų produktyvumą, darbingumą, sportinius rezultatus, išskyrus tas medžiagas, kurių naudojimą reglamentuoja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;

7) vežti gyvūnus transporto priemonėmis, kurios yra tam nepritaikytos arba netinka tai gyvūnų rūšiai, taip pat vežti gyvūnus be Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka išduoto leidimo (sertifikato) gyvūnams vežti;

8) laikyti daugiau gyvūnų nei numatyta pastato, tvarto, voljero ar aptvaro teritorijos projekte;

9) mokyti ar dresuoti gyvūnus nuolat neigiamai skatinant (baudžiant).

4 straipsnis. Gyvūnų auginimo ir laikymo sąlygos

1. Gyvūnai turi būti auginami ir laikomi tokiomis sąlygomis, kurios nėra kenksmingos gyvūnui.

2. Auginimo ir laikymo sąlygos turi būti parenkamos atsižvelgiant į gyvūno rūšies bei veislės ypatumus.

5 straipsnis. Gyvūnų auginimas ir laikymas

1. Savivaldybės tvirtina gyvūnų laikymo miestuose, rajonuose, miesto tipo gyvenvietėse taisykles ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi.

2. Savininkai privalo garantuoti, kad gyvūnų ir pavojingų gyvūnų auginimas ir laikymas nekels grėsmės žmonių ramybei, sveikatai, gyvybei, nuosavybei, nepažeis kitų asmenų teisių ir interesų.

3. Laikyti šunis, kates bute, privačiame name, kur gyvena kelios šeimos, leidžiama tik turint raštišką visų jame gyvenančių pilnamečių asmenų sutikimą.

4. Gyvūnų, leidžiamų laikyti daugiabučiame name, skaičių nustato specialūs teisės aktai, kuriuos tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

5. Visuomeninėse transporto priemonėse (priemiestiniuose ir tarpmiestiniuose autobusuose, traukiniuose, lėktuvuose ir laivuose) leidžiama vežti šunis, kates bei kitus ne žemės ūkio paskirties gyvūnus pagal galiojančias Keleivių ir bagažo vežimo taisykles. Gyvūnų vežimo tvarką miesto ir rajono transportu nustato savivaldybės. Keliaudamas savininkas privalo turėti šuns pasą ar veterinarinės tarnybos pažymėjimą, kuriame nurodyta šuns sveikatos būklė ir skiepai.

6. Visi šunys bei kiti gyvūnai potencialūs pasiutligės platintojai kasmet turi būti skiepijami. Jei šuo, katė ar kitas gyvūnas apkandžiojo, apdraskė ar kitaip sužeidė žmones, gyvūnus, apie tai savininkas nedelsdamas turi pranešti sveikatos apsaugos ir veterinarijos tarnyboms.

7. Gyvūnų savininkai atlygina visas išlaidas, susijusias su jiems priklausančių gyvūnų padaryta žala žmonių sveikatai ir turtui.

6 straipsnis. Pavojingų gyvūnų auginimas ir laikymas

Pavojingi gyvūnai gali būti laikomi ir auginami tik pagal taisykles, kurias nustato Vyriausybės įpareigotos institucijos.

7 straipsnis. Gyvūnų vežimas

1. Gyvūnai turi būti vežami laikantis vežimo taisyklių, kurias tvirtina Žemės ūkio ministerija kartu su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

2. Gyvūnus galima vežti tik specialiai paruoštu transportu (laivais, lėktuvais, automobiliais), kad transportavimo metu gyvūnai nebūtų žalojami ir nepatirtų streso. Ilgesnio vežimo metu gyvūnai turi būti reguliariai maitinami ir girdomi.

3. Skirtingų rūšių, taip pat sužeisti ar ligoti gyvūnai turi būti vežami atskirai.

4. Ilgalaikių vežimų sausumos transportu metu turi būti daromos pertraukos gyvūnams maitinti bei prižiūrėti.

5. Ūkinės paskirties gyvūnus išvežti iš Lietuvos Respublikos arba įvežti į Lietuvos Respubliką leidžiama tik per Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus pasienio postus, kuriuose yra sąlygos pervežti gyvus gyvūnus atskira eile bei patalpos valstybinei veterinarijos kontrolei.

6. Juridiniai arba fiziniai asmenys, besiverčiantys tarptautiniu gyvūnų pervežimu arba jų vežimu Lietuvoje, privalo turėti Vyriausybės nustatyta tvarka išduotas licencijas (leidimus) ir leistas šiai paskirčiai naudoti transporto priemones.

7. Visuomeninėse transporto priemonėse (priemiestiniuose ir tarpmiestiniuose autobusuose, traukiniuose, taip pat lėktuvuose ir laivuose) gyvūnus leidžiama vežti pagal galiojančias Keleivių ir bagažo vežimo taisykles. Vežimo tvarką miesto ir rajono transportu nustato savivaldybės.

8 straipsnis. Prekyba naminiais gyvūnais

Prekiauti naminiais ir dekoratyviniais gyvūnais leidžiama savivaldos institucijų nustatytose vietose ir laikantis prekybos naminiais gyvūnais reikalavimų pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas Prekybos naminiais gyvūnais taisykles.

9 straipsnis. Gyvūnų skerdimas

1. Skerdyklose gyvūnai turi būti apsvaiginami ir skerdžiami Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintais būdais ir konkrečiai gyvūnų rūšiai pritaikytais instrumentais.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

2. Gyvūnus apsvaiginti ir skersti skerdyklose turi teisę tik veterinarijos specialistų apmokyti asmenys.

3. Ūkinės paskirties gyvūnų laikymo, šėrimo ir girdymo iki skerdimo, skerdimo taisykles tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

4. Skersti gyvūnus pagal religinius ritualus be išankstinio apsvaiginimo leidžiama tik turint Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos leidimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

10 straipsnis. Gyvūnų gydymas

1. Operuoti ir gydyti gyvūnus turi teisę veterinarijos gydytojai ir specialiai apmokyti asmenys.

2. Apmokyti ir išduoti leidimus operuoti gyvūnus turi teisę tik veterinarijos tarnyba. Operacijų, kurias leidžiama atlikti specialiai apmokytiems asmenims, sąrašus tvirtina Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

3. Visos skausmą sukeliančios operacijos atliekamos tik nuskausminus.

11 straipsnis. Gyvūnų apsauga

1. Kiekvienas gyvūnas laikomas, šeriamas ir prižiūrimas gyvūno rūšį, amžių, fiziologiją ir elgseną atitinkančiomis sąlygomis.

2. Gyvūno savininkas privalo nuolat rūpintis gyvūno sveikata, šėrimu, taip pat gyvūno laikymo ir eksploatavimo įrengimais.

12 straipsnis. Laukinių gyvūnų gaudymas, laikymas ir jaukinimas

1. Juridiniai ir fiziniai asmenys gali gaudyti, laikyti ir jaukinti laukinius gyvūnus tik gavę Aplinkos ministerijos leidimą ir laikydamiesi jos nustatytos tvarkos.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

2. Atsitiktinai patekę nelaisvėn laukiniai gyvūnai turi būti grąžinti į laisvę, o jeigu to padaryti negalima, – globojami pagal šio įstatymo reikalavimus.

13 straipsnis. Gyvūnų naudojimas zoologinėms kolekcijoms

1. Juridiniai ir fiziniai asmenys rinkti zoologines kolekcijas (zoologijos sodams, okeanariumams, terariumams, taip pat gyvūnų iškamšų ir kitas) gali tik gavę Aplinkos ministerijos leidimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

2. Be atskiro leidimo pagal nustatytus reikalavimus galima rinkti medžioklės ir žūklės trofėjų kolekcijas.

3. Laukinių gyvūnų paėmimo iš aplinkos zoologinėms kolekcijoms tvarką, taip pat gyvūnų laikymo nelaisvėje taisykles tvirtina Aplinkos ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

14 straipsnis. Gyvūnų naudojimas mokymui ir tyrimams

1. Laboratoriniams bandymams gali būti naudojami tik specialiai šiems tikslams veisti ir auginti gyvūnai. Leidimą atlikti (jeigu reikia) sukeliančius skausmą bandymus su žemės ūkio arba kitais naminiais gyvūnais išduoda Vyriausybės įgaliota institucija.

2. Bandymus su gyvūnais atlikti draudžiama, jei reikiamus tikslus galima pasiekti taikant alternatyvius mokslinius metodus.

3. Bandymai, galintys sukelti gyvūnui skausmą, turi būti atliekami naudojant nuskausminimo priemones, išskyrus, kai:

1) bandymų sukeltas skausmas yra mažiau kenksmingas gyvūnui nei nuskausminimas;

2) nuskausminimo priemonių taikymas yra nesuderinamas su bandymo tikslais.

4. Laboratorinių gyvūnų veisimą, auginimą, laikymą ir naudojimą bandymams reguliuoja Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintos taisyklės.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

5. Gyvūnų naudojimą bandymams kontroliuoja Vyriausybės įgaliotų institucijų patvirtinta Lietuvos laboratorinių gyvūnų naudojimo etikos komisija prie Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, sudaryta iš suinteresuotų institucijų ir organizacijų atstovų. Leidimus atlikti bandymus su stuburiniais gyvūnais išduoda Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba Lietuvos laboratorinių gyvūnų naudojimo etikos komisijos teikimu.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797

15 straipsnis. Gyvūnų numarinimas (eutanazija)

Naminius ir ūkinės paskirties gyvūnus numarinti gali tik veterinarijos gydytojas ar jo pavedimu kitas asmuo, išskyrus skubius atvejus, kai siekiama nutraukti sunkiai sužeisto gyvūno kančias.

16 straipsnis. Benamiai gyvūnai

1. Gyvūną padaryti benamiu draudžiama.

2. Benamiams gyvūnams laikyti gali būti steigiamos gyvūnų prieglaudos, kurių kūrimą ir veiklą kontroliuoja pagal savo kompetenciją savivaldos institucijos.

3. Draudžiama naudoti benamius gyvūnus tyrimo ir mokymo tikslams, naikinti juos nesugavus, išskyrus tuos atvejus, kai kyla epizootijos pavojus.

4. Benamių gyvūnų gaudymą organizuoja savivaldybės.

17 straipsnis. Fizinių ir juridinių asmenų teisės, pareigos ir atsakomybė

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę:

1) globoti gyvūnus, jei ši globa neturi neigiamų pasekmių gyvūnams ir žmonėms ;

2) propaguoti gyvūnų globą;

3) reikalauti, kad būtų traukiami atsakomybėn asmenys, tyčia kenkiantys gyvūnams.

2. Laikantys gyvūnus fiziniai ir juridiniai asmenys privalo laikytis šio įstatymo ir gyvūnų laikymo normų.

3. Fiziniai asmenys privalo:

1) pagal išgales pasirūpinti sužeistais gyvūnais, pranešti apie juos kompetentingoms institucijoms;

2) gyvūnų savininkai negali pažeisti kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų;

4. Gyvūnų savininkai privalo užtikrinti, kad jiems priklausantys gyvūnai nesužeistų žmonių ar kitų gyvūnų, nedarytų žalos kitų savininkų turtui.

5. Iš savininkų, nevykdančių gyvūnų globos ir apsaugos reikalavimų, teismo sprendimu gyvūnai gali būti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka paimti skersti, parduoti, perduoti kitam savininkui ar numarinti.

18 straipsnis. Visuomenės švietimas

1. Visuomenės švietimą gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo klausimais organizuoja mokyklos ir kitos ugdymo įstaigos, Gyvūnų globos draugija ar kitos visuomeninės gyvūnų globos organizacijos, gamtininkų centrai, veterinarijos tarnybos, savivaldybės, visuomenės informavimo priemonės.

2. Draudžiama visuomenės informavimo priemonėse skleisti antihumanišką elgesį su gyvūnais.

19 straipsnis. Įstatymo vykdymo priežiūra ir atsakomybė už jo pažeidimus

1. Šio įstatymo reikalavimus pažeidę fiziniai ir juridiniai asmenys yra traukiami atsakomybėn Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys atlygina jiems priklausančių gyvūnų padarytą žalą įstatymų nustatyta tvarka.

3. Šio įstatymo priežiūrą atlieka Vyriausybės įgaliotos institucijos .

4. Šio įstatymo vykdymą valstybės vardu kontroliuojančių institucijų pareigūnai turi teisę:

1) įeiti į tvartus, kitas patalpas, teritorijas, kur yra laikomi gyvūnai;

2) įeiti į butą turint teismo sprendimą, jei ten nesilaikoma šio įstatymo reikalavimų ir gyvūnų laikymo taisyklių;

3) reikalauti iš savininkų būtinų dokumentų, informacijos ar paaiškinimų gyvūnų apsaugos klausimais;

4) teikti pranešimus, aktus teisėsaugos institucijoms, kad asmenys būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn už gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo reikalavimų, nustatytų šiame įstatyme, pažeidimus;

5) įteikti apylinkės teismui ieškininį pareiškimą, kad jis būtų skubiai išnagrinėtas, jei dėl savininko kaltės gyvūnui (gyvūnams) gresia neišvengiama žūtis nuo bado, troškulio, žemos ar aukštos temperatūros ar kitų nuo gyvūno savininko priklausančių aplinkybių.

20 straipsnis. Skubaus teisminio nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo tvarka

Teismas, gavęs šio įstatymo vykdymą kontroliuojančių institucijų ieškininį pareiškimą, kad dėl savininko kaltės gyvūnui (gyvūnams) gresia žūtis, per 3 darbo dienas priima sprendimą dėl gyvūno (gyvūnų) likimo. Teismas, nusprendęs paimti gyvūną iš savininko, nustato, kad sprendimas būtų skubiai įvykdytas.

21 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1998 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. VIII-1797, 2000-07-04, Žin., 2000, Nr. 61-1808 (2000-07-26), i. k. 1001010ISTAIII-1797
Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymo 7, 9, 10, 12, 13, 14 straipsnių pakeitimo įstatymas